

TÜRKİYE ŞİŞE VE CAM FABRİKALARI A.Ş.
1 OCAK – 30 EYLÜL 2019 ARA HESAP DÖNEMİNE AİT
YÖNETİM KURULU FAALİYET RAPORU

1. Genel Bilgiler

Şirketin Merkez Adresi

Şirket Türkiye’de kayıtlı olup, iletişim bilgileri aşağıda sunulmuştur.

İçmeler Mahallesi D-100 Karayolu Cad. No:44/A 34947, Tuzla/İstanbul/Türkiye

Telefon : +90 (850) 206 50 50

Elektronik tebligat adresi : scmuhasabe@sisecam.com

Kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi : sisecam@hs03.kep.tr

İnternet adresi : <http://www.sisecam.com.tr>

Nace Kodu : 70.10.01 asıl ve ilave olarak 74.10.02

Adres Kodu : 3640907410

Şirket’in Ticaret Sicil Bilgileri

Kayıtlı olduğu sicil : İstanbul Ticaret Sicil Memurluğu

Sicil No : 21599

Mersis No : 0-8150-0344-7300016

2. Topluluğun Faaliyet Gösterdiği Sektör

Türkiye’nin en büyük özel ticari bankalarından biri olan Türkiye İş Bankası A.Ş. tarafından 84 yıl önce Türkiye’de kurulan Şirket’in hisseleri Borsa İstanbul AŞ’de (BİAŞ) 1986 yılından beri işlem görmektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bilanço tarihi itibarıyla Şirket’te %67,11’lik paya sahip olup, yönetimde kontrolü elinde bulundurmaktadır.

Şişecam Topluluğu ana faaliyet alanları cam ve kimyasal üretimi olan bir sanayi topluluğudur. Topluluk düzcam, cam ev eşyası, cam ambalaj ve cam elyafı gibi camın tüm temel alanları ile soda ve krom bileşiklerini kapsayan iş kollarında lider konumdadır.

Şirket’in konsolide mali tabloları kapsamında 64 bağlı ortaklığı, 1 iş ortaklığı ve 2 iştiraki bulunmaktadır.

Kuruluşunun ardından geçen ilk dönemde önceliği ülkenin temel cam ürünleri gereksinimini karşılamaya veren Şişecam, 1960’lardan itibaren “pazarımız dünyadır” ilkesi doğrultusunda dünya pazarlarına güçlü ve iddialı bir şekilde girmiştir. 1970’den sonra faaliyetlerini çeşitlendirerek hızlı büyüme sürecine girmiş, bölgesel güç olma öncelikli vizyonu ile bir dünya şirketi olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Topluluk şirketlerin faaliyet konuları ve faaliyet grupları aşağıda sunulmuştur:

Düzcamlar Grubu

Bağlı ortaklıklar	Faaliyet konusu	Kayıtlı olduğu ülke
Trakya Cam Sanayii A.Ş.	Düzcamlar, oto camı ve işlenmiş cam üretimi ve satışı	Türkiye
Çayırova Cam Sanayii A.Ş.	Ticari faaliyet	Türkiye
Şişecam Otomotiv A.Ş.	Otomotiv camları üretimi ve satışı	Türkiye
Trakya Investment B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
Sisecam Flat Glass Holding B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
TRSG Glass Holding B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
Trakya Glass Bulgaria EAD	Düzcamlar, ayna, lamine, kaplamalı camlar üretimi ve satışı	Bulgaristan
Sisecam Automotive Bulgaria EAD	Oto cam ve beyaz eşya camları üretimi ve satışı	Bulgaristan
Glasscorp S.A.	Otomotiv camı üretimi ve satışı	Romanya
Sisecam Flat Glass İtaly S.R.L.	Düzcamlar ve lamine cam üretimi ve satışı	İtalya
Sisecam Flat Glass South Italy S.R.L.	Düzcamlar üretimi ve satışı	İtalya
Trakya Glass Rus AO	Düzcamlar ve ayna üretimi ve satışı	Rusya
Automotive Glass Alliance Rus AO	Otomotiv camları üretimi ve satışı	Rusya
Automotive Glass Alliance Rus Trading OOO	İthalat ve satış hizmetleri	Rusya
Trakya Glass Rus Trading OOO	İthalat ve satış hizmetleri	Rusya
Richard Fritz Holding GmbH	Ticari faaliyet	Almanya
Richard Fritz Prototype+Spare Parts GmbH	Cam enkapsülasyonu üretimi ve satışı	Almanya
Richard Fritz Spol S.R.O.	Cam enkapsülasyonu üretimi ve satışı	Slovakya
Richard Fritz Kft	Cam enkapsülasyonu üretimi ve satışı	Macaristan
Sisecam Flat Glass India Private Limited	Düzcamlar ve ayna üretimi ve satışı	Hindistan

İştirak

Bağlı ortaklıklar	Faaliyet konusu	Kayıtlı olduğu ülke
Saint Gobain Glass Egypt S.A.E.	Düzcamlar üretimi ve satışı	Mısır

Cam Ev Eşyası Grubu

Bağlı ortaklıklar	Faaliyet konusu	Kayıtlı olduğu ülke
Paşabahçe Cam Sanayii ve Tic. A.Ş.	Cam ev eşyası otomatik üretimi ve satışı	Türkiye
Paşabahçe Mağazaları A.Ş.	Cam ev eşyası perakende satışı	Türkiye
Camiş Ambalaj Sanayii A.Ş.	Kâğıt – karton ambalaj üretimi ve satışı	Türkiye
Denizli Cam Sanayii ve Tic. A.Ş.	Soda ve kristal cam ev eşyası el üretimi ve satışı	Türkiye
Paşabahçe Investment B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
İstanbul Investment B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
Nude Design Investment B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
Nude Glass Investment B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
Paşabahçe Bulgaria EAD	Cam ev eşyası otomatik üretimi ve satışı	Bulgaristan
OOO Posuda	Cam ev eşyası otomatik üretimi ve satışı	Rusya
Paşabahçe Srl	Satış ve pazarlama hizmetleri	İtalya
Paşabahçe Spain SL	Satış ve pazarlama hizmetleri	İspanya
Paşabahçe Glass GmbH	Satış ve pazarlama hizmetleri	Almanya
Paşabahçe USA Inc.	Satış ve pazarlama hizmetleri	ABD
Paşabahçe (Shanghai) Trading Co. Ltd.	Satış ve pazarlama hizmetleri	Çin
Paşabahçe Egypt Glass Manufacturing S.A.E.	Cam ev eşyası otomatik üretimi ve satışı	Mısır

Cam Ambalaj Grubu

Bağlı ortaklıklar	Faaliyet konusu	Kayıtlı olduğu ülke
Anadolu Cam Sanayii A.Ş.	Cam ambalaj üretimi ve satışı	Türkiye
AC Glass Holding B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
Anadolu Cam Investment B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
Sisecam Glass Packaging B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
OOO Ruscam Management Company	Finansman ve yatırım şirketi	Rusya
OOO Ruscam Glass Packaging Holding	Cam ambalaj üretimi ve satışı	Rusya
OOO Energosystems	Endüstriyel malzeme kiralaması	Rusya
CJSC Brewery Pivdena	Cam ambalaj üretimi ve satışı	Ukrayna
Merefa Glass Company Ltd.	Cam ambalaj üretimi ve satışı	Ukrayna
JSC Mina	Cam ambalaj üretimi ve satışı	Gürcistan

Kimyasallar Grubu

Bağlı ortaklıklar	Faaliyet konusu	Kayıtlı olduğu ülke
Soda Sanayii A.Ş.	Soda ve krom kimyasalları üretimi ve satışı	Türkiye
Cam Elyaf Sanayii A.Ş.	Cam elyafı üretimi ve satışı	Türkiye
Şişecam Elyaf Sanayii A.Ş.	Cam elyafı üretimi ve satışı	Türkiye
Camiş Madencilik A.Ş.	Cam hammaddeleri üretimi ve satışı	Türkiye
Madencilik Sanayii ve Tic. A.Ş.	Cam hammaddeleri üretimi ve satışı	Türkiye
Oxyvit Kimya Sanayii ve Tic. A.Ş.	Vitamin K-3 ve türevleri üreticisi	Türkiye
Sisecam Chem Investment B.V.	Finansman ve yatırım şirketi	Hollanda
Sisecam Bulgaria EOOD	Soda ürünleri ticareti	Bulgaristan
Sisecam Soda Lukavac D.O.O.	Soda üretimi ve satışı	Bosna Hersek
Cromital S.p.A	Krom türevleri üretimi ve ticareti	İtalya
Camiş Egypt Mining Ltd. Co.	Kum işleme ve satışı	Mısır
Sisecam Trading Co.	Ticari faaliyet	Çin

İş ortaklıkları	Faaliyet konusu	Kayıtlı olduğu ülke
Rudnik Krcenjaka Vijenac D.O.O.	Kireç taşı üretimi ve satışı	Bosna Hersek

İştirak Faaliyet konusu	Kayıtlı olduğu ülke	
Solvay Sisecam Holding AG	Finansman ve yatırım şirketi	Avusturya

Diğer Grubu

Bağlı ortaklıklar	Faaliyet konusu	Kayıtlı olduğu ülke
Şişecam Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş.	Sigorta acenteliği	Türkiye
Şişecam Dış Ticaret A.Ş.	Topluluk ürünlerinin ihracatı	Türkiye
Şişecam Enerji A.Ş.	Doğalgaz depolama ve satışı ile elektrik ticareti	Türkiye
Camiş Elektrik Üretim A.Ş.	Elektrik üretimi ve satışı	Türkiye
Şişecam Çevre Sistemleri A.Ş.	Ambalaj atıklarının toplanması, ayrılması, işlenmesi, geri dönüşümü ve kazanımı	Türkiye
SC Glass Trading B.V.	İthalat ve satış hizmetleri	Hollanda

3. Şirketin Sermaye ve Ortaklık Yapısı

Şirketimizin ortaklık yapısı aşağıdaki şekilde olup, şirketimizin ortakları arasında gerçek kişi nihai hâkim pay sahibi bulunmamaktadır.

Ortaklar	Pay Tutarı TL	Pay Oranı %
Türkiye İş Bankası A.Ş.	1.510.034.174	67,11
Efes Holding A.Ş.	185.093.915	8,23
Anadolu Hayat Emeklilik A.Ş.	1.081.312	0,05
Diğer	553.790.599	24,61
	2.250.000.000	100,00

4. Yönetim Kurulu ve Komitelerde Görev Alan Üyeler

Yönetim Kurulu

Adı Soyadı	Görevi
Adnan Bali	Yönetim Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Ahmet Kırman	Yönetim Kurulu Başkan Vekili-Genel Müdür
Mahmut Magemizoğlu	(***) Üye
Zeynep Hansu Uçar	(**),(***) Üye
İzlem Erdem	(**) Üye
Sabahattin Günceler	(**),(***) Üye
Dinç Kızıldemir	(*),(**),(***) Bağımsız Üye
Aysun Mercan	(*),(***) Bağımsız Üye
Dr. Mehmet Cem Kozlu	Bağımsız Üye

(*) Belirtilen üyeler denetimden sorumlu komiteyi,

(**) Belirtilen üyeler kurumsal yönetim komitesini,

(***) Belirtilen üyeler riskin erken saptanması komitesini

oluşturmaktadır. Sayın Dinç Kızıldemir yukarıda belirtilen üç komitenin de başkanlığını yürütmektedir. Ayrıca, yönetim kurulu üyesi olmayan Sayın Başak Öge Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olarak seçilmiştir.

Yönetim Kurulu üyeleri 8 Mart 2019 tarihli Ortaklar Olağan Genel Kurul Toplantısında 2020 Yılında yapılacak 2019 Yılı Ortaklar Olağan Genel Kurul toplantı tarihine kadar bir (1) yıl görev yapmak üzere seçilmiş olup, 25 Mart 2019 tarihinde tescil edilmiş ve 29 Mart 2019 tarihinde 9798 sayılı Ticaret Sicil Gazetesi'nde de ilan edilmiştir.

Yönetim Kurulunu Oluşturan Komiteler

Sermaye Piyasası Kurulu'nca yayınlanan Seri: II, No 17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliğ hükümleri doğrultusunda Yönetim Kurulunda oluşturulan komiteler ve komitede görev alan üyeler aşağıda sunulmuştur.

- a) **Denetimden Sorumlu Komite;**
- Dinç Kızıldemir (Başkan)
 - Aysun Mercan (Üye)
- b) **Kurumsal Yönetim Komitesi;**
- Dinç Kızıldemir (Başkan)
 - Zeynep Hansu Uçar (Üye)
 - İzlem Erdem (Üye)
 - Sabahattin Günceler (Üye)
 - Başak Öge (Üye)
- c) **Riskin Erken Saptanması Komitesi;**
- Dinç Kızıldemir (Başkan)
 - Aysun Mercan (Üye)
 - Sabahattin Günceler (Üye)
 - Mahmut Magemizoğlu (Üye)
 - Zeynep Hansu Uçar (Üye)

Yönetim Kurulu Üyelerinin Yetki ve Sınırı

Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddeleri ve Şirket Esas Sözleşmesi'nin 11. maddesinde belirtilen yetkilere haizdir.

5. Üst Düzey Yöneticiler

Adı ve Soyadı	Unvanı
Prof. Dr. Ahmet Kırman	Yönetim Kurulu Başkan Vekili-Genel Müdür
Reha Akçakaya	Düzcamlar Grup Başkanı
Cemil Tokel	Cam Ev Eşyası Grup Başkanı
Abdullah Kılınç	Cam Ambalaj Grup Başkanı-Türkiye
Aydın Süha Önder	Cam Ambalaj Grup Başkanı-Rusya
Tahsin Burhan Ergene	Kimyasallar Grup Başkanı
Mustafa Görkem Elverici	Mali İşler Başkanı
Prof. Dr. Şener Oktik	Araştırma ve Teknolojik Geliştirme Başkanı
Özlem Vergon	Strateji Başkanı
Şengül Demircan	İnsan Kaynakları Başkanı
Selma Öner	Topluluk Satınalma Başkanı
Gökhan Kıpçak	Bilgi Teknolojileri Başkanı
Oğuz Haluk Solak	İç Denetim Başkanı
Özgün Çınar	Risk Yönetimi Başkanı
Gizem Sayın	Genel Müdürlük Koordinatörü

6. İşletmenin Performansını Güçlendirmek İçin Uyguladığı Yatırım Politikası

Şişecam Topluluğu'nun ana faaliyet alanları cam ve kimyasallar üretimidir. Faaliyetlere tahsis edilen sermayeye en yüksek getiriyi sağlamanın güvencesini oluşturmak üzere, Topluluk geçmişten beri uzmanlaşmaya özel bir önem vermektedir. Tamamlayıcı ve destekleyici niteliklerdeki diğer faaliyetlerin varlığı, ana faaliyet alanlarına odaklı öncelik yapısını değiştirmemektedir. Dahası bu tamamlayıcı/destekleyici faaliyetler, odaklanma ve konsolide kazanımları çoklaştırmanın bir yolu olarak görünmektedir. Sahasında dünyanın sayılı üreticilerinden biri olan Şişecam bu konumunu daha yüksek değer üreten bir şekilde sürdürebilmek ve kendi liginde üst sıralara konumlanmak amacıyla uzmanlaşma, faaliyetlerin mükemmelleştirilmesi gibi yapısal unsurların yanı sıra “organik” ve “inorganik” büyümeyi önceliklendirmektedir.

Şişecam, 2000’li yıllarda küreselleşmenin ve yoğun rekabetin getirdiği fırsatlardan yararlanmak ve tehditleri savuşturmak üzere faaliyetlerini “bölgesel liderlik vizyonu” çerçevesinde yürütmeyi planlamıştır. Bu dönemde Şişecam’ın vizyoner yönelmesinin en önemli unsuru olan “hayati coğrafya”daki konumlanma bir hazırlık fırsatı yaratmıştır. Böylelikle hemen bütün kıtalarda üretici kimlikle var olmanın gerektireceği deneyim ve enerji üretilmiştir. Halen bu yaklaşım, değer üretmek koşuluyla dünyanın önemli pazarlarında üretici kimliğiyle var olma ve bu yolla daha da küresel bir içerik kazanmanın ana kaynağını oluşturmaktadır.

Şişecam, bölgesine hapsolmuş bir cam sanayinin geleceğinin olmadığına inanmaktadır. Gerçek anlamda küreselleşmenin hayati önem taşıdığını düşünmektedir. Bu doğrultuda, Topluluk sektöründe en önemli üreticiler arasında olma vizyonunun bir gereği olarak üretim noktalarını uluslararası çeşitliliğe dönüştürmeyi peyderpey gerçekleştirmektedir.

Esasen Şişecam’ın bütün faaliyetleri küresel ölçekler, standartlar ve gereklerle yönetilmektedir. Topluluğun hem bugün, hem de gelecekteki güçlü varoluşunun güvencesini oluşturan bu yaklaşım, yatırım politikalarının da temel belirleyicisidir. Sürdürülebilir büyüme ve yüksek performansa dayalı yatırım politikalarının ana unsurları şöyle özetlenebilir:

- Sermayeye en iyi getiriyi sağlamak üzere, yatırımlarını uzmanlaştığı ve başarısını kanıtladığı **mevcut faaliyet alanlarına** yönlendirmek ve odaklamak,
- Rekabet gücünü kısa vadede etkin bir şekilde pekiştirmesi nedeniyle verimlilik ve maliyet tasarrufunu arttıracak yatırımları önceliklendirmek,
- Rekabet gücünü üst düzeyde tutmak üzere, daima en ileri üretim teknolojilerini kullanmak, **Ar-Ge**’ye olan odaklılığı sürdürerek yeni ürünler geliştirmek ve bu yolla faaliyetlerini daha verimli kılmak,
- Sürdürülebilir büyüme sağlamak ve ölçek ekonomilerini geliştirmek üzere, bölge genelinde **yeni üretim odakları** oluşturmak, faaliyetlerini daha da genişletmek ve yüksek pazar paylarına ulaşmak,
- **Yenilikçiliği** değer üretmenin ve gelir artışının ana eksenlerinden biri haline getirmek, küresel cam pazarında oluşan **yeni alanlarda** yüksek yeteneklerle konumlanmak için entelektüel sermaye birikimini çoğaltmak, yeni alan arayışlarında mevcut uzmanlıklarımızla olan ilişkisini öncelikle gözetmek,
- Bölgesel hakimiyeti konjonktürün getirdiği fırsatları da değerlendirerek pekiştirmek üzere **şirket satın alma, ortak girişim** ve diğer **işbirliği** olanaklarını değerlendirmek,
- Ana faaliyet sahalarımızda mevcut var oluşumuzun içerdiği deneyim ve kazanımları, ekonomik bir değer içermek koşuluyla **yeni coğrafyalardaki** projelere yönlendirmek,
- Topluma ve yaşama karşı sorumluluğun bir gereği olarak **çevre duyarlılığını** önemle gözetmek,
- Faaliyet gösterdiği alanların en iyisi olmak üzere **örgütsel iyileşmeye** yönelik projelere yeterli kaynağı öncelikle ayırmak,

- Giderek büyüyen varlıkları, yükselen cam ve kimya sektörüne odaklanmış kaynak tahsisini daha iyi yönetmek için “süreçleri” sürekli olarak sorgulamak, **daha etkin süreç dizini** oluşturmaya yönelik projeleri desteklemek,
- Daha rasyonel ve kârlı bir holding yapısı oluşturmak üzere “**iş alanları portföyünü**” rafine ve optimize etmek, düşük performans gösteren faaliyetlere büyüme yatırımları yoluyla kaynak tahsis etmemek,
- Tüm sabit sermaye yatırımlarının gereksindiği **kaynak tahsisini**, konsolide kârı maksimum kılacak merkezi bir yaklaşımla sağlamak.

Yukarıda tariflenen yatırım politikası çerçevesinde Şişecam Topluluğu’nun Ocak-Eylül 2019 döneminde gerçekleştirdiği yatırım harcamaları 1.663 Milyon TL’ye ulaşmıştır.

7. Sektörel Gelişmeler ve Faaliyetler İle İlgili Bilgiler

Dünya Ekonomisi

2019 yılının ilk çeyreğinde olduğu gibi, ikinci çeyreğinde de dünya ekonomisinin gündeminde jeopolitik gerilimler, ABD ve Çin arasındaki uzayan ticaret görüşmeleri ve Brexit süreci ön sırada yer almaya devam etmiştir. Bu durum, küresel ekonomik faaliyetin ivme kaybetmesine neden olurken, gelişmiş ülke merkez bankalarının daha genişlemeci duruş almalarına yol açmıştır. Ayrıca, bazı gelişmekte olan ülkeler de ekonomilerini desteklemek amacıyla faiz indirimlerine gitmişlerdir. Dünya ekonomisinde ‘temkinli’ duruşun korunmasını gerektiren bu tablo, merkez bankalarının ilerleyen dönemlerde atacağı adımları daha önemli hale getirmiştir. Büyük ekonomiler arasındaki ticari gerilimlerin artması, gelişmekte olan ülkelere finansal dalgalanmaların sürmesi ve küresel büyümede önde gelen ekonomilerin yavaşlamaları gibi istikrar bozucu gelişmeler nedeniyle küresel riskler -daha görünür hale gelerek- devam etmektedir.

Global ticaret, önemli ölçüde azalmaya devam etmektedir. Asya’daki ticaret gerilerken, kısmen sermaye mallarına olan talebin yavaşlaması ve ticaret politikalarındaki belirsizlik nedeniyle pek çok ülkede sanayi üretimi düşmektedir. Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ülkelere yapılan ihracatın azalmaya devam etmesi beklenmektedir.

Büyüme görünümündeki zayıflama küresel emtia fiyatlarında düşüşe yol açarken, jeopolitik belirsizlikler ikinci çeyrek boyunca petrol fiyatlarında dalgalanmalara ve başta gelişmekte olan ülke piyasaları olmak üzere küresel finansal piyasaların kırılgan bir seyir izlenmesine neden olmaktadır. Fed ve ECB başta olmak üzere gelişmiş ekonomilerden gelen destekleyici para politikaları, küresel ekonomideki riskleri kısmen sınırlarken; jeopolitik belirsizlikler aşağı yönlü risklerin canlı kalmasına neden olmaktadır. Dünya büyümesindeki yavaşlamanın yılın ikinci yarısında ılımlı (yavaşlayan) bir şekilde devam etmesi beklenmektedir.

OECD, GDP	2018	2019	2020
Dünya	% 3,6	% 3,2 → % 2,9	% 3,4 → % 3
ABD	% 2,9	% 2,8 → % 2,4	% 2,3 → % 2
Euro Bölgesi	% 1,9	% 1,2 → % 1,1	% 1,4 → % 1
Almanya	% 1,5	% 0,7 → % 0,5	% 1,2 → % 0,6
İtalya	% 0,7	% 0	% 0,6 → % 0,4
İngiltere	% 1,4	% 1,2 → % 1	% 1,0 → % 0,9
Japonya	% 0,8	% 0,7 → % 1,0	% 6
Çin	% 6,6	% 6,2	% 6
Hindistan	% 6,8	% 7,2 → % 5,9	% 7,4 → % 6,3
Rusya	% 2,3	% 1,4 → % 0,9	% 2,1 → % 1,6
Türkiye	% 2,8	% -2,6 → % -0,3	% 1,6

OECD, “Ekonomik Görünüm” Raporunun Eylül ayı güncellemesinde 2019 yılı için global büyüme tahminini Mayıs ayında açıkladığı %3,2’den %2,9’a indirmiştir.

Aşağı yönlü revizyona temel gerekçe olarak artan ticaret gerilimi gösterilirken, bu durumun yatırımları yavaşlattığı ve ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının küresel büyümeyi son 10 yılın en düşük seviyesine indirdiği belirtilmiştir

Global finansman koşullarında yaşanacak iyileşmeye bağlı olarak, daha önce finansal baskı altında olan yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ülkelerde hafif bir toparlanmayla büyümenin 2021 yılına doğru kademeli olarak yükselmesi beklenmektedir.

ABD Ekonomisi

ABD ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine (“gyad”) göre %2,3 büyümüştür. GSYH verisi beklentiler paralelinde gerçekleşse de, ABD ekonomisi ikinci çeyrekte ivme kaybetmiştir. Büyümeye en büyük katkının tüketim harcamalarından geldiği gözlenmiştir. ABD’deki büyüme görece güçlü kalmaya devam etse de, yılın üçüncü çeyreğine ilişkin açıklanan öncü göstergeler ekonomik aktivitenin bir miktar yavaşladığına işaret etmektedir. Fed üyeleri büyüme tahminlerini 2019 için %2,2; 2020 yılı için ise %2 olarak açıklamıştır.

Fed, 11 yıl sonra, 31 Temmuz’da sona eren toplantısında politika faizini öngörüler paralelinde 25 baz puan indirerek %2,00 - 2,25 bandına, ardından 18 Eylül’de sona eren toplantısında ise yine öngörüler paralelinde politika faizini 25 baz puan daha indirerek %1,75-2,00 bandına çekmiştir. Ayrıca Fed, bilanço küçültme operasyonlarını da Ağustos ayı itibarıyla sonlandırma kararı almıştır. Gerekçe olarak ise, küresel ekonominin ivme kaybettiğine yönelik sinyaller, ticaret gerilimi ve Fed’in düşük seyreden enflasyonu yükseltme isteği gösterilmiştir. Ülkede işsizlik son beş yıla bakıldığında en düşük seviyede seyrederken, enflasyon %2 olan hedef seviyesinin bir miktar altında dalgalanmaktadır.

Avrupa Ekonomisi

Avrupa’da, 2018’in ikinci yarısında belirginleşen yavaşlama eğilimi, 2019’un ilk yarısında da devam etmiştir. Ticaret savaşları, Brexit süreci gibi belirsizlikler Avrupa ekonomisini -olumsuz-etkilemeyi sürdürmektedir. Euro Bölgesi, yılın ikinci çeyreğinde gyad göre yıllık %1,2 büyümüştür. Ülke bazında bakıldığında, aynı dönemde Almanya %0,4 İtalya -%0,1; Fransa ise %1,4 büyümüştür. Bununla birlikte, bölgede enflasyon oranları %2’lik hedefin oldukça altında seyretmektedir. Mevcut durağan ekonomi ve öncü verilerdeki gerileme, ECB’nin destekleyici para duruşunu korumasına neden olmaktadır. Bu nedenle ECB faizleri değiştirmeden, 1 Kasım’dan itibaren aylık 20 Milyar Euro tutarında tahvil alımı (TLTRO) yapacağını açıklamıştır. Ayrıca, ekonomik görünümde iyileşme olmaması ve enflasyonun hedeflenen seviyeye sürdürülebilir şekilde yükselmemesi durumunda ise ilave parasal teşviklere gidebileceğine işaret etmiştir.

Avrupa Birliği liderleri, İngiltere’nin AB’den çıkış sürecini 31 Ekim 2019’a kadar ertelemiştir. Brexit belirsizliğinin devam etmesi, İngiltere’de politik riskleri artırırken, Başbakan Theresa May’in istifa etmesine neden olmuştur. Başbakanlık görevini devralan Boris Johnson, Brexit’i anlaşmalı veya anlaşmasız gerçekleştirme yönündeki vaadini açıklamıştır.

Asya Ekonomisi

Çin’de 2019 yılının üçüncü çeyreğine ilişkin göstergeler ekonomik faaliyetteki ivme kaybının devam ettiğine işaret etmiştir. Sanayi üretimi bu dönemde yıllık bazda %4,4 ile Şubat 2002’den bu yana en zayıf yükselişini gerçekleştirirken, perakende satışlar %7,5 ile öngörülerin altında artış kaydetmiştir. Verilerin beklentileri karşılayamaması ticaret savaşının büyüme üzerindeki olumsuz etkilerinin devam ettiğinin bir işareti olarak değerlendirilirken, Çin Hükümeti ekonomiyi desteklemek adına yeni adımlar atmaya devam etmektedir. Bu doğrultuda, Çin Merkez Bankası bütün bankaların zorunlu karşılık oranlarını 50 baz puan indirdiğini, bazı koşulları karşılayan bankaların zorunlu karşılıklarının 100 baz puan daha düşürülebileceğini açıklamıştır. Bunun yanında, Çin’deki sabit sermaye yatırımlarındaki artış hızı zayıflığını sürdürmektedir. Çin’in önümüzdeki dönemde ekonomisine daha fazla destek vermesi beklenmektedir. Bu çerçevede, Çin Merkez Bankası’nın kredi faiz oranının belirlenmesinde kullanılan yöntemin değiştirilmesi yönündeki adımıyla, şirketler için borçlanma maliyetlerinin düşürülmesini hedeflenmektedir.

Bunun yanında, ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşı küresel gündemin ön sıralarında yer almaya devam etmektedir. OECD üçüncü çeyrek büyüme tahminleri açıklamasında, ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının küresel büyümeyi son 10 yılın en düşük seviyesine indirdiği, hükümetlerin ticaret savaşlarının uzun vadeli olumsuz etkilerini azaltmak için gerekli çabayı göstermediği dile getirmiştir. Amerika kıtası ile Asya-Pasifik, ticaret savaşından en çok etkilenen bölgeler olurken, Afrika Bölgesi ise en az etkilenen bölge konumundadır.

Ekim ayında ABD ve Çin’in 18 ayı bulan ticaret müzakerelerindeki kısmi anlaşma, gelecekteki daha geniş kapsamlı bir anlaşmanın imzalanmasına zemin oluşturmaktadır. Anlaşmanın bir parçası olarak Çin’in bazı tarımsal imtiyazları kabul edeceği, bunun yanında ABD’nin de bazı tarifelerde kolaylık sağlayacağı belirtilmektedir.

Japonya ekonomisi tüketici harcamalarının katkısıyla üçüncü çeyrekte gyad’a göre yıllık %1 oranında büyüme göstermiştir. Ayrıca, Japonya Merkez Bankası Başkanı Kuroda, faizleri daha negatif seviyelere düşürmenin Banka’nın politika seçenekleri arasında olduğunu belirtirken, Japonya Merkez Bankası yılın üçüncü çeyreğinde de -%0,1 seviyesindeki politika faizi oranında değişikliğe gitmediğini açıklamıştır. Bir sonraki politika toplantısında ekonomideki ve fiyatlardaki gelişmelerin ayrıntılı olarak inceleneceğini ifade edilirken, yapılan açıklama önümüzdeki dönemde ekonomiye ilişkin gevşeme sinyali olarak algılanmıştır.

Gelişmekte olan ülkeler arasında Hindistan ekonomisinde büyüme beklentileri devam ederken, Merkez Bankası (RBI), politika faizini 25 baz puan indirerek %5,15’e düşürmüştür. Art arda beşinci toplantısında faiz indirimine giden RBI, böylece altı yılın dip seviyesinde bulunan ekonomik büyümeyi yeniden toparlamak çabalarını artırmıştır. Bununla birlikte OECD, “Ekonomik Görünüm” Raporu’nun Eylül ayı güncellemesinde Hindistan için 2019 yılı büyüme tahminini 1,3 puan indirerek %5,9’a; daha önce %7,4 olarak açıkladığı 2020 yılı büyüme öngörüsünü de %6,3’e indirmiştir.

Rusya Ekonomisi

2017 yılından itibaren toparlanmaya başlayan Rusya ekonomisi, 2019 yılının ikinci çeyreğinde de %0,9 büyümeyle artış trendini devam ettirmektedir.

Ekonomik aktivitenin yavaşlaması dolayısıyla 2019 yılı büyüme tahminleri revizyonu yapan OECD, Rusya için %0,9 aralığında öngörmek ile birlikte; 2020 yılı için yapılan büyüme öngörüsü %2,1'den %1,6'ya aşağı yönlü bir revizyon gerçekleştirmiştir.

Bunun yanında, halkın kredi borçlarının artmaya devam ettiği Rusya'da, yakında yürürlüğe girecek yasal düzenleme sonucunda gerçek kişilerin kredilere erişiminin zorlaşması beklenmektedir. Buna yönelik Rusya Merkez Bankası, Ekim ayından tarihinden itibaren bankalara tüketici kredisi verirken, müşterilerin borç yükünü göz önünde bulundurmaları zorunluluğu getirmiştir. Rusya'da toplam bireysel kredi borçları ise 16 trilyon Ruble'ye (342,3 Milyar ABD Doları) yükselmiştir. İstatistiklere bakıldığında; ülkede kredi borcu olan kişiler ortalama gelirlerinin %44'ü tutarında borç ödemektedir.

Türkiye Ekonomisi

Türkiye ekonomisindeki olumlu seyir 2018'in son çeyreğine kadar devam etmiştir. 2018 ilk yarısında mali teşviklere rağmen reel ve finansal sektör göstergelerinde şiddetli düşüşler yaşanmıştır. Türk Lirası'ndaki sert değer kaybı, enflasyon ve faiz düzeylerinde rekor artışlara neden olmuştur. 2018'de yıllık %2,6 ile uzun dönemli performansının altında büyüyen ekonomi, 2019 yılının ilk çeyreğinde %2,4; ikinci çeyreğinde ise %1,5 daralmıştır. Yılın ilk yarısında yatırım harcamaları azalmış ve iç talep yavaşlamıştır.

Kredi derecelendirme kuruluşları kredi notlarını indirdiğini açıklamıştır. Haziran ayında Moody's Türkiye'nin kredi notunu Ba3'ten B1'e indirmiş, görünümünü ise negatif olarak açıklamıştır. Temmuz ayında da Fitch, Türkiye'nin kredi notunun BB'den BB- seviyesine düşürüldüğünü, not görünümünün negatif olduğunu bildirmiştir.

Yılın ilk yarısında olumsuz seyreden ekonomideki öncü göstergeler, ikinci yarıda toparlanma beklentileriyle birlikte karışık sinyaller vermiştir. Eylül 2018'den bu yana gerileme gösteren sanayi üretim endeksi, Ağustos ayında gıdalar göre %3,6 azalmıştır (Temmuzda %1,2 azalmıştır). Türkiye İmalat PMI ise Eylül'de eşik değer olarak kabul edilen 50 seviyesine yükselmiştir. Böylece 17 aydır süren yavaşlama eğiliminin sona erdiği düşünülmektedir. Ancak yeni ihracat siparişlerinde yavaşlama devam etmiştir. Ekonomideki toparlanmanın iç talep öncülüğünde olduğu düşünülmektedir.

Türkiye ekonomisinde birçok kuruluş büyüme beklentilerini Eylül-Ekim 2019 döneminde yukarı yönlü revize etmiştir. IMF, Eylül ayında 4. Madde görüşmeleri kapsamında gerçekleştirdiği Türkiye ziyaretinin ardından yaptığı açıklamada, Türkiye'nin dış ve iç risklere duyarlı olmaya devam ettiğini; daha fazla reform yapılmaması durumunda güçlü ve sürdürülebilir büyümenin zor olacağını belirtmiştir. Ayrıca 2019 yılı için büyüme tahminini -%2,5'den +%0,25'e revize etmiştir. OECD de 2019 yılı için Türkiye ekonomisine yönelik -%2,6 olan daralma tahminini -%0,3 olarak revize ederken, 2020 yılına ilişkin büyüme öngörüsünü de +%1,6'da bırakmıştır.

Dünya Bankası 2019 için -%1 olan büyüme tahminini %0 olarak revize etmiştir. Fitch de Türkiye’de, ekonominin ikinci çeyrekte beklentilerden daha güçlü bir performans sergilediğini ve 2019 yılının tamamı için GSYH büyüme beklentisini Haziran ayında duyurduğu -%1,1’den -%0,3’e yükselttiğini kaydetmiştir.

Enflasyon cephesinde ise, son bir yılda, yani Eylül 2018-Eylül 2019 döneminde, fiyatlar %9,26 artış göstermiş; böylece uzun bir aradan sonra enflasyon tek haneye düşmüştür. Fiyat artışına karşı tüketiminden vazgeçilen, ya da tüketimi kısılabilen ürünlerde fiyatlar düşmüş; gıda sektöründe ise bir kaç ürünün sert fiyat düşüşleri baz etkisinin yanında enflasyonu tek haneli rakama indirmekte etkili olmuştur. Buna karşılık elektrik, ısınma, kira gibi tüketiminden vazgeçilemeyen, hatta tüketimi bir noktada kısılamayan (elastikiyeti olmayan) ürünlerde fiyat artışları yaşanmıştır. Girdi süreçlerini etkileyen başta enerji olmak üzere temel mallara yapılan fiyat artışlarından dolayı yaşanan maliyet artışları ise satış fiyatlarına yansarak fiyatları artıracaktır. Yani elastikiyeti yüksek ürünlerin fiyatı düşerken, zorunlu (talep katılığı olan) ürünlerin fiyatı artmış, fakat yıllık enflasyon toplamda tek haneye inmiştir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (“TCMB”)’nin 25 Temmuz’daki Para Piyasası Kurulu (“PPK”) toplantısından faiz indirimi kararı çıkmış ve 425 baz puanlık indirim yapılmıştır. Yılın geri kalan toplantılarında da faiz indirimlerine devam edilmesi beklenmektedir. Bu noktada kredi faizlerinin inmesinin yanında mevduat faizlerini indiren bankalar, bir yandan da dövizde yönelimi tetiklemektedir. Bu da TL’nin değerini aşındırmakta ve enflasyon kontrolünü zorlaştırmaktadır.

Döviz kurundaki artışın ve ekonomik faaliyetteki ivme kaybının sonucu olarak dış ticaret açığında ve cari açıkta iyileşme gözlenmiştir. Cari açığı iyileşme, ekonomideki dengelenme paralelinde Ağustos ayında devam etmiş ve 12 aylık kümülatif cari fazla 5,1 Milyar ABD Doları seviyesine ulaşmıştır. Söz konusu gelişmede mal ticaretinin seyri (ithalattaki daralma) ve turizm gelirlerindeki artış belirleyici olmuştur.

Yılın üçüncü çeyreğinde, Türkiye’nin 2020-2022 dönemini kapsayan ekonomide gelecek 3 yılın yol haritası niteliği taşıyan “Yeni Ekonomi Programı” açıklanmıştır. Enflasyonu %5’in altına indirmeyi hedefleyen Plan, enflasyon hedeflerini 2019 için %12, 2020 için %8,5, 2021 için %6, 2022 için %4,9 olarak açıklamıştır. Büyüme için ise, 2019’da %0,5’i hedefleyen Plan, 2020-2021-2022 büyümelerini %5 olarak amaçlamaktadır.

Cam Sanayi

Cam sektörü, ürünleriyle otomotiv, inşaat, beyaz eşya, gıda, meşrubat, ilaç, kozmetik, turizm gibi birçok sektöre girdi veren sanayi alanlarından biri olup sağladığı istihdam, üretim ve ihracat ile ulusal ekonomimiz için çok önemli bir konuma sahiptir. Yüksek sabit sermaye yatırımı gerektiren cam sanayiinde enerji kullanımı da yükündür. Ölçek ekonomileri, yüksek kapasite ile çalışma zorunluluğu yaratmaktadır. Cam üretiminin izabe (eritme) teknolojisine dayalı olması, cam fırınlarının sürekli olarak faaliyette ve üretimin kesintisiz olmasını gerektirmektedir. Bu kesintisiz üretim ihtiyacı cam sanayiini hassas ve gözetilmesi gereken bir sektör kılmaktadır. Türkiye’nin lokomotif sektörlerine girdi veren cam sektörünün gelişimi, ürün yelpazesinin ve katma değerli ürünlerin arttırılması ve üretimde verimliliğin arttırılması koşuluna bağlıdır. Sektörde yoğunca ve uzun zamandır yaşanan konsolidasyon gereği, sadece yeni kapasiteler için değil, yenileme ve modernizasyon yatırımları için de büyük kaynağa ihtiyaç vardır.

Dünya cam sektörü, yılda ortalama %2-5 büyümektedir. Toplam cam kapasitesinin yaklaşık 180 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir. Üretimin bölgelere dağılımı ise %34 Asya, %30 Avrupa, %29 ABD’de ve %7 diğer bölgelerdir. Euro Bölgesi ekonomilerinde yaşanacak ılımlı büyümenin cam ürünleri ihracatını miktar bazında olumlu etkilemesi beklenmekle birlikte, değer bazında ihracatın gelişimi Euro/Dolar paritesindeki hareketlere bağlı olarak baskı altında kalabilecektir.

2019 Ocak-Ağustos döneminde Türkiye'nin cam ithalatı miktar ve değer bazında azalış göstermiştir. Cam ithalatı bu dönemde gyad göre miktar bazında %25,9; değer bazında %22,7 azalmıştır. Türkiye'nin cam ihracatı da aynı dönemde gyad göre miktar bazında %53; değer bazında ise %12,3'lük artış kaydetmiştir.

Aşağıdaki tablo yıllar itibariyle cam ihracat ve ithalatının gidişatını karşılaştırmalı olarak göstermektedir.

Cam Dış Ticareti (Milyon ABD Doları)

	<u>İthalat</u>	<u>İhracat</u>	<u>İhr/İth</u> (%)
2008	594	1.017	171
2009	475	839	177
2010	617	903	146
2011	705	978	139
2012	643	956	149
2013	817	993	122
2014	877	1.064	121
2015	780	1.042	134
2016	799	954	119
2017	845	916	108
2018	782	967	124
2019	444	717	162

* 2019 verisi 8 aylıktır.

Türkiye Cam İhracatı
Ocak - Ağustos (Bin Ton; Milyon ABD Doları)

	2018	2019	% Değ.
Düzcamlar			
Miktar	231	407	% 76 ▲
Değer	267	311	% 17 ▲
Cam Ev Eşyası			
Miktar	121	117	-% 3 ▼
Değer	219	202	-% 7 ▼
Cam Ambalaj			
Miktar	128	226	% 77 ▲
Değer	54	89	% 65 ▲
Cam Elyaf			
Miktar	35	42	% 20 ▲
Değer	71	76	% 6 ▲
Diğer			
Miktar	12	14	% 13 ▲
Değer	28	39	% 39 ▲
Toplam (Bin Ton)	527	806	% 53 ▲
Toplam (Mio \$)	639	717	% 12 ▲

Türkiye Cam İthalatı
Ocak- Ağustos (Bin Ton; Milyon ABD Doları)

	2018	2019	% Değ.
Düzcamlar			
Miktar	265	173	-% 35 ▼
Değer	248	181	-% 27 ▼
Cam Ev Eşyası			
Miktar	46	30	-% 35 ▼
Değer	59	42	-% 29 ▼
Cam Ambalaj			
Miktar	44	37	-% 16 ▼
Değer	43	39	-% 10 ▼
Cam Elyaf			
Miktar	91	76	-% 16 ▼
Değer	171	141	-% 18 ▼
Diğer			
Miktar	53	54	% 2 ▲
Değer	53	42	-% 22 ▼
Toplam (Bin Ton)	499	370	-% 26 ▼
Toplam (Mio \$)	574	444	-% 23 ▼

Girdi Verilen Sektörler

Otomotiv sektörü, üretim içindeki payı ve ekonomiye katkı oranı açısından bakıldığında, imalat sanayi içinde önemli bir yere sahiptir. Türkiye otomotiv sektörü 2018 yılında beklentilerin altında kalmıştır. 2019 yılında yapılan ÖTV ve KDV indirimlerine rağmen otomobil satışları son 15 yılın en düşük seviyelerinde gerilemiştir. Sektörü etkileyen en önemli faktörler döviz kurlarındaki dalgalanmalar olmuştur. Sektör 2019 yılında da beklenen büyümeyi sağlayamamıştır. Türkiye otomotiv pazarı Ocak-Eylül döneminde %39,7 küçülmüştür. Otomotiv sektöründeki daralmaya karşı 2018 yılı Kasım ayında yürürlüğe giren ÖTV ve KDV indirimi de Temmuz 2019 itibarıyla sonra ermiştir. Sektör yetkilileri indirimin devam ettirilmesi talebinde bulunurken hükümetten bu yönde bir açıklama henüz yapılmamıştır. İndirimin sona ermesiyle sıfır otomobil satışlarındaki yavaşlamanın sürmesi beklenmektedir.

ACEA verilerine göre ise Avrupa otomobil pazarı, 2019 Ocak-Ağustos döneminde %3,2 küçülmüştür. Avrupa otomobil pazarında en yüksek artış %39,4 ile Litvanya’da gerçekleşmiştir. En yüksek düşüş ise %39,4 ile İzlanda’da gözlenmiştir. Ayrıca İspanya’da (%9,2), İtalya’da (%3,0) ve İngiltere’de (%3,4), Fransa’da (%3,0) düşüş, Almanya’da (%0,9) ılımlı artış yaşanmıştır. Rusya’da ise Eylül ayında otomobil satışları gıyad göre %0,2 azalmıştır.

İnşaat sektörü, GSMH içinde önemli payı nedeniyle ekonomideki önemini korumaktadır. Çimento, hazır beton ve tuğla gibi alt sektörleri de canlandırdığı için ekonomi için önemli ve olumlu katkıya sahiptir. Ancak son dönemlerde sektörün yavaşlaması, ekonomik büyümeyi de olumsuz etkilemiştir.

Türkiye İMSAD’ın raporuna göre, 2017 yılındaki başarılı performansı geride bırakan inşaat sektöründe büyüme, 2018 üçüncü çeyrekte itibaren tersine dönmüştür. Azalan taleplerin yanı sıra sektördeki finansman sıkıntılarının sürmesi ile sektör dört çeyrekte üst üste daralmıştır. 2018 yılının tamamında %1,9 daralan sektör, 2019’un ikinci çeyreğinde %12,7 küçülmüştür. Sektörde talep, fiyatlar ve müteahhitlerin mali yapılarındaki sıkıntılar ikinci çeyrekte de artarak sürmüştür. İnşaat sektörü güven endeksinde toparlanma hem sınırlı kalmakta hem de halen düşük seviyelerde bulunmaktadır. Milli gelir içindeki önemi nedeniyle sektör, kamu otoritesi tarafından hem kamu bankalarının kredileriyle, hem de bazı inşaat şirketlerine ortaklık yoluyla desteklenmektedir.

Beyaz eşya sektöründe, Avrupa’nın en büyük üreticisi durumunda olan Türkiye, Avrupa Birliği’ne (“AB”)’ye yaptığı ihracatın yanı sıra Rusya ve Çin’de yaptığı yatırımlarla geniş pazarlara hitap etmektedir. Türkiye, üretim kapasitesiyle Çin’in ardından dünyanın en büyük ikinci beyaz eşya üreticisi konumundadır. Türkiye’de beyaz eşya üretimi 2019’un Ocak-Ağustos döneminde adet bazında yıllık %2 azalarak yaklaşık 18.3 milyon adet olarak gerçekleşmiştir. Yurt içi satışlar %12 azalarak ~4.7 Milyon adede gerilerken, ihracat %2 artarak ~13.7 milyon adet olmuştur. Kasım 2018’de başlayan ve 30 Haziran’da sona eren sıfır ÖTV uygulaması ile de satışların olumsuz etkilenmesi beklenmektedir.

Turizm sektörü, ithalata bağımlılığı en düşük olan sektörlerin başında yer almaktadır. Yakın coğrafyamızda oluşan sıcak jeopolitik gelişmeler ve terör olayları sektörü olumsuz etkilese de 2019 yılında sektör verimli bir yıl geçirmiştir. Türkiye'nin turizm geliri 2019'un ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %13,2 artarak yaklaşık 7.9 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde Türkiye'yi ziyaret eden yabancı sayısı da geçen yılın aynı dönemine göre %15,3 artmıştır. Sektör, dış açığın düşürülmesi ve cari açığın finansmanına katkı açısından son derece önemli bir konumda bulunmaktadır. Sektördeki olumlu seyrin 2020 yılında da sürmesi beklenmektedir. Turizm, 2019 yılında ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkileyecek en önemli sektör konumundadır. Ancak Türk turizminin gündeminde, tıpkı makro ekonomik düzeyde olduğu gibi çözüm bekleyen yapısal sorunlar vardır. Amaç sadece dış turizm gelirlerini arttırmak değil, kaliteli turizm geliri (turizm çeşitliliği, turist başına harcamanın arttırılması) üreten bir yapıya kavuşmaktır.

8. Faaliyet Sonuçları Hakkında Özet Bilgi

Eylül ayı sonu itibarıyla konsolide net satışlar, önceki yılın aynı dönemine göre %19 artarak 13.216 Milyon Türk Lirası olarak gerçekleşti. Brüt kar marjımız %33, brüt karımız ise 4.347 Milyon TL seviyesinde oluştu. Ebitda marjında kademeli olarak sürmekte olan iyileşme, Eylül döneminde de devam etti ve dokuzunu ay sonu itibarıyla konsolide Ebitda marjımız %26 oranında gerçekleşti. 2019 Yılı Eylül Ayı sonu itibarıyla 3.436 Milyon TL seviyesindeki konsolide Ebitda hacmine ulaşıldı.

Ocak-Eylül 2019 döneminde yurtiçi ve yurtdışındaki kuruluşlarında 3.719 Bin ton cam üreten Şişecam Topluluğu'nun soda üretimi ise 1.781 Bin tona ulaştı.

Bu dönemde toplam 1.663 Milyon Türk Lirası tutarında yatırım harcaması yapılmıştır.

9. İşletmenin Finansman Kaynakları

Şişecam Topluluğunun başlıca finansman kaynaklarını, faaliyetler sonucunda yaratılan fonlar ile yurtiçi ve yurtdışında kurulu finans kuruluşlarından temin edilen kısa ve uzun vadeli krediler oluşturmaktadır.

Şişecam Topluluğu yurtiçi ve yurtdışında faaliyet gösteren kuruluşları tarafından 1 Ocak-30 Eylül 2019 döneminde 700 Milyon Amerikan Doları Eurobond ihracı gerçekleştirmiş. 15 Milyon EUR orta vadeli, 4.615 Milyon TL, 98 Milyon EGP, 213 Milyon EUR, 11.792 Milyon RUB işletme sermayesi ihtiyacının karşılanması amacıyla kısa vadeli kredi kullanılmış olup, aynı dönemde vadesi gelen 2.411 Milyon TL, 207 Milyon EUR, 12.223 Milyon RUB, 545 Milyon UAH ve 7 Milyon USD tutarlarında kredi ödemesi ile 200 Milyon Amerikan Doları Eurobond geri alımı yapılmıştır.

10. Teşviklerden Yararlanma Durumu

5746 sayılı Ar-Ge Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanuna göre münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde, işletmelerin bünyesinde yer alan Ar-Ge merkezlerinde yapılan harcamaların %100'ü 31 Aralık 2023 tarihine kadar kurum kazancının tespitinde Ar-Ge indirimi olarak dikkate alınmaktadır. 5746 sayılı kanun hükümleri çerçevesinde kazancın yetersiz olması nedeniyle ilgili hesap döneminde indirim konusu yapılamayan Ar-Ge indirimi tutarı, sonraki hesap dönemlerine devredilir. Devredilen tutarlar, takip eden yıllarda herhangi bir süre kısıtlaması olmadan 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır.

Ayrıca 5746 sayılı Kanuna göre Ar-Ge merkezinde çalışan personelle ilgili olarak gelir vergisi stopaj teşviki ve sigorta primi desteği sağlanmaktadır. Buna göre; Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde çalışan tasarım ve destek personelinin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretlerinin doktoralı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde en az yüksek lisans derecesine sahip olanlar için yüzde doksan beşi (%95), yüksek lisanslı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde lisans derecesine sahip olanlar için yüzde doksanı (%90), diğerleri için yüzde sekseni (%80) gelir vergisinden müstesnadır. Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde çalışan tasarım ve destek personelinin; bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı, her bir çalışan için Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Topluluğumuzca bahsedilen Ar-Ge teşviklerinden de yararlanılmaktadır.

İndirimli Kurumlar Vergisi Uygulaması

Topluluk, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 32/A maddesi çerçevesinde, Ekonomi Bakanlığı tarafından teşvik belgesine bağlanan yatırımlardan elde edilen kazançlar için indirimli kurumlar vergisi desteği almaktadır. Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen yatırıma katkı oranına göre hesaplanan yatırıma katkı tutarına ulaşılan kadar her yıl ödenecek kurumlar vergisi tutarı yine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen kurumlar vergisi indirim oranı uygulanarak indirimli ödenmek suretiyle bu teşvikten yararlanılmaktadır. Aynı karar kapsamında alınan yatırım teşvik belgeleri gereğince KDV ve gümrük vergisi teşvikinden de yararlanılmaktadır.

İhracat işlemleri ile diğer döviz kazandırıcı faaliyetler

Maliye Bakanlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından tespit edilen usul ve esaslar doğrultusunda yapılan ihracat işlemleri ile diğer döviz kazandırıcı faaliyetler damga vergisi ve harçlardan istisna edilmiştir. İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararı'na dayanılarak hazırlanan Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 16 Aralık 2004 tarihli ve 2004/11 sayılı Kararı'na istinaden yurtdışı fuar katılımlarının desteklenmesi amacıyla devlet yardımı ödenmektedir.

Turquality

Türk Markalarının desteklenerek bilinç ve farkındalığının artırılmasını hedefleyen bir marka destek programı olan Turquality ile 2006/4 Sayılı “Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve TURQUALITY’nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ” çerçevesinde firmaların,

- Patent, faydalı model, endüstriyel tasarım ve marka tesciline ilişkin harcamaları,
- Sertifikasyona ilişkin giderleri,
- Moda/Endüstriyel ürün tasarımcısı/Şef/Aşçı istihdamına ilişkin giderleri,
- Tanıtım, reklam ve pazarlama faaliyetleri,
- Yurtdışı birimlere ilişkin giderleri,
- Danışmanlık giderleri

belirli sınırlar dahilinde desteklenmektedir.

Topluluğumuzca faaliyet gösterilen alanlara göre söz konusu marka destek programından faydalanılmaktadır.

Yurtdışında sağlanan teşvikler

Bulgaristan’da “Yatırımların Teşviki Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği” ile Avrupa Birliği’nin “Devlet Yardımları Mevzuatı” çerçevesinde Trakya Glass Bulgaria EAD ve Paşabahçe Bulgaria EAD, Bulgaristan Cumhuriyeti adına Bulgaristan Ekonomi ve Enerji Bakanlığı ile Bulgaristan Maliye Bakanlığınca devlet yardımları için bir memorandum imzalamıştır.

Romanya’da Glasscorp S.A., bu kapsamda devlet yardımlarından yararlanmaktadır.

11. Temel Rasyolar

Karşılaştırmalı bazı temel rasyolar aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2019	31 Aralık 2018
Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Borçlar	1,44	1,72
Toplam Yükümlülükler / Toplam Varlıklar	0,50	0,40
Toplam Yükümlülükler / Özkaynak	1,0	0,66
Net Finansal Borç / Özkaynak	0,25	0,13
	1 Ocak- 30 Eylül 2019	1 Ocak- 30 Eylül 2018
Brüt Kar / Net Satışlar	0,33	0,34
Faaliyet Karı / Net Satışlar	0,18	0,32
Ebitda / Net Satışlar	0,26	0,39

12. Kar Dağıtım Politikası

Şirketimizin kar dağıtım politikası; Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu, Vergi Kanunları ve şirketin tabi olduğu sair mevzuatlar ile Esas Sözleşme hükümleri dikkate alınarak belirlenmiştir.

Buna göre;

- a) Şirketimiz, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde yılsonlarında hesaplanan dağıtılabilir net dönem karının asgari %50'sini nakit ve/veya bedelsiz pay şeklinde kar payı olarak dağıtmayı benimsemektedir.

Ekonomik koşullar, yatırım planları ve nakit pozisyonu gibi hususlar dikkate alınarak, Ortaklar Olağan Genel Kurulu hedeflenen orandan farklı bir dağıtım yapılmasına karar verebilir.
- b) Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri ile Kurumsal Yönetim İlkelerinde öngörülen detayları da içeren Yönetim Kurulumuzun kar dağıtım teklifleri; yasal sürelerinde Kamuyu Aydınlatma Platformu, şirketimiz internet sitesi ve faaliyet raporu aracılığıyla kamuya duyurulur.
- c) Genel Kurul'da alınacak karara bağlı olarak dağıtılacak nakit kar payları genel kurulda kararlaştırılan tarihte ödenir. Bedelsiz pay şeklinde dağıtılacak kar paylarına ilişkin işlemler ise, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerinde öngörülen yasal süre içerisinde tamamlanır.
- d) Kar dağıtım politikası çerçevesinde kar payları, dağıtım tarihi itibarıyla mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.
- e) Yönetim Kurulu'nun, Genel Kurula karın dağıtılmamasını teklif etmesi halinde, bunun nedenleri ile dağıtılmayan karın kullanım şekline ilişkin bilgi Genel Kurul toplantısında pay sahiplerine sunulur.
- f) Kar dağıtım politikasında pay sahiplerinin menfaatleri ile şirket menfaatleri arasında dengeli bir politika izlenir.
- g) Kardan pay alma konusunda imtiyazlı hisse bulunmamaktadır.
- h) Esas Sözleşmemizde kurucu intifa senedi ile Yönetim Kurulu üyelerimize ve çalışanlarımıza kar payı verilmesi uygulaması bulunmamaktadır.
- i) Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından yetkilendirilmiş olmak ve Sermaye Piyasası Kanunu'na ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun konu ile ilgili düzenlemelerine uymak kaydı ile kar payı avansı dağıtılabilir. Genel Kurul tarafından Yönetim Kurulu'na verilen kâr payı avansı dağıtma yetkisi, yetkinin verildiği yıllara sınırlıdır.

13. Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu

Şişecam'ı bugünlere taşıyan çağdaş yönetim ve sanayicilik ilkeleri, yüksek kurumsallaşma düzeyi, pazara ve Ar-Ge'ye odaklılık gibi hususlar, geleceğin daha güçlü Şişecam'ının da temel dayanaklarını oluşturmaktadır. Şişecam Topluluğu, faaliyet alanlarında çevre ülkelerini kapsayan yaşamsal coğrafyanın lider üreticisi olma vizyonunu bu temeller üzerinde, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ni benimseyerek daha da güçlendirmeyi hedeflemektedir. Şirketimiz, kurumsal yönetim uygulamalarında, Sermaye Piyasası Mevzuatına ve Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) düzenlemelerine uyuma azami özen göstermekte olup, Kurumsal Yönetim Tebliği ekinde yer alan ve henüz tam olarak uyum sağlanamayan prensipler, mevcut durum itibarıyla bugüne kadar menfaat sahipleri arasında herhangi bir çıkar çatışmasına yol açmamıştır.

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren faaliyet döneminde Kurumsal Yönetim Uyum Raporu, Sermaye Piyasası Kurulu'nun 10 Ocak 2019 tarih ve 2/49 sayılı kararı ile II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği uyarınca belirlenen formatlara uygun olarak 2018 yılı faaliyet raporumuz ile şirketimizin www.sisecam.com.tr adresinde yer alan "Yatırımcı İlişkileri" başlığı altında pay sahiplerimizin bilgisine sunulmuştur.

14. Dönem İçinde Yapılan Sermaye Artışı, Esas Sözleşme Değişiklikleri ve Kar Dağıtımları

8 Mart 2019 tarihinde yapılan 2018 Yılı Ortaklar Olağan Genel Kurul toplantısında; mevcut çıkarılmış sermayenin; %17,7778 oranına tekabül eden 400.000.000 Türk Lirası Tutarındaki brüt temettünün nakden dağıtılması, stopaja tabi olan pay sahiplerine ise nakit kar payı üzerinden gelir vergisi stopajı yapıldıktan sonra net ödenmesini, nakit temettü ödeme tarihinin 31 Mayıs 2019 olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

Dönem içerisinde sermaye artırımını olmamıştır.

8 Mart 2019 tarihinde yapılan Olağan Ortaklar Genel Kurul toplantısında; esas sözleşmenin "Amaç ve Konu" başlıklı 4. Maddesi, "Şirketin Merkezi ve Şubeleri" başlıklı 5. Maddesi, "Yönetim Kurulunun Toplanması ve Çalışma Düzeni" başlıklı 10. Maddesi, "Bakanlık Temsilcisi" başlıklı 18. Maddesi ile "Esas Sözleşme Değişiklikleri" başlıklı 21. Maddesi'nin tadil edilmesine karar verilmiş olup, söz konusu değişiklikler 25 Mart 2019 tarihinde İstanbul Ticaret Sicil Memurluğunda tescil edilmiş ve 29 Mart 2019 tarihinde 9798 sayılı Ticaret Sicil Gazetesi'nde de ilan edilmiştir.

15. Çıkarılmış Bulunan Sermaye Piyasası Araçlarının Niteliği ve Tutarı

Sermaye Piyasası Kurulu'nun 27 Nisan 2018 tarih ve 19/546 sayılı kararı ile 750 Milyon Amerikan Doları ihraç tavanı içerisinde yurtdışında ortaklık hakkı vermeyen toplamda 700 Milyon Amerikan Doları tutarındaki 7 yıl vadeli, tahvil ihracının nominal tutarı 550 Milyon Amerikan Doları 14 Mart 2019 tarihinde, nominal tutarı 150 Milyon Amerikan Doları ise 28 Mart 2019 tarihinde ihracı gerçekleşmiştir. Şirketimizin hesaplarına aktarılan tutarlardan, ihraç edilen tahvillerin anapara, faiz ve benzeri ödemelerine garanti veren bağlı ortaklıklarımızdan Trakya Cam Sanayii AŞ'ye nominal 233.333.333 ABD Doları, Anadolu Cam Sanayii AŞ'ye nominal 140.000.000 ABD Doları, Paşabahçe Cam Sanayii AŞ'ye nominal 140.000.000 ABD Doları ve Soda Sanayii AŞ'ye nominal 46.666.667 ABD Doları garanti verdikleri tutarlar ile aynı koşul ve şartlarda aktarılmıştır.

Tahvilin itfa tarihi 14 Mart 2026 olup, kupon faiz oran %6,95 olarak belirlenmiştir.

Şirketimizin 9 Mayıs 2013 tarihinde ihraç ettiği 7 yıl vadeli, %4,25 kupon faizli ve nominal tutarı 500.000.000 Amerikan Doları tutarındaki tahvilin 29 Mart 2019 tarihinde nominal tutarı 200.080.000 Amerikan Dolarlık kısmı vadesinden önce kapatılmıştır. Kalan nominal 299.920.000 Amerikan Dolarlık kısmının ise vadesi 9 Mayıs 2020 tarihinde dolacaktır.

16. Risk Yönetimi ve İç Denetim Faaliyetleri

Yoğun bir iç ve dış rekabet ortamında faaliyet gösteren Şişecam Topluluğu, paydaşlarına yeterli düzeyde risk güvencesi sağlayabilmek için etkin risk yönetimi ve iç denetim süreçleri uygulamaktadır.

Finansal krizler, yoğunlaşan devletlerarası çıkar çatışmaları ve korumacılık ekseninde başlayan ticaret savaşları, jeopolitik faktörlerin tetiklediği güvenlik sorunları, teknolojik alanda hız kesmeyen gelişmeler, iklim değişikliği ile afetlerin dramatik sonuçları ve toplumsal sorunlar dünyayı, geçmişten farklı siyasi, ekonomik, teknolojik ve çevresel riskler barındıran bir yer haline getirmiştir.

Küresel risklerin kişilerin, şirketlerin ve devletlerin hayatını yeni ve alışılmadık şekillerde etkilemeye başlaması yanında risklerin önemli bölümünün sigortalanamaz mahiyette oluşu, tüm dünyada risklere bakış açısını farklılaştırmış ve kurumsal bir disiplin olarak risk yönetiminin önemi ve katma değerini büyük ölçüde artırmıştır. Bu kapsamda, geçmiş yıllarda olduğu gibi 2019 yılında da risk yönetimi ve iç denetim süreçlerinin etkinliği sürekli olarak gözden geçirilmiş, kurumsal yönetimin önemli unsurlarını oluşturan söz konusu iki fonksiyon daha geniş bir perspektifle ve daha etkin bir şekilde yönetilmiştir. Bu yapı kapsamında, Topluluğumuz mevcut ve potansiyel riskleri proaktif bir yaklaşımla ele almakta ve denetim faaliyetlerini risk odaklı bakış açısı ile sürdürmektedir.

Şişecam Topluluğu'nda risk yönetimi ve iç denetim faaliyetleri, Ana Şirket bünyesinde yapılandırılmıştır. Faaliyetler, Topluluğun temel iş alanlarını yöneten Başkanlıklar ile koordinasyon içerisinde, Ana Şirket Yönetim Kurulu'na bağlı olarak yürütülmekte, halka açık şirketler bünyesinde yapılandırılan "Riskin Erken Saptanması Komitesi", "Denetimden Sorumlu Komite" ve "Kurumsal Yönetim Komitesi" ile yapılan düzenli ve planlı toplantıların sonuçları Yönetim Kurullarına mevzuata uygun şekilde raporlanmaktadır.

Kurumsal bir yapının tesis edilmesi, paydaşlara gereken güvencenin sağlanması, Topluluğun maddi ve maddi olmayan varlıklarının, kaynaklarının ve çevrenin korunması, belirsizliklerden kaynaklanan kayıpların en aza indirilmesi ve olası fırsatlardan en yüksek faydanın sağlanması amacıyla yapılan çalışmalar esnasında, iç denetim ve risk yönetimi fonksiyonlarının birbirleri ile olan iletişimi en üst seviyede tutulmakta ve karar verme sürecinin desteklenmesi ve yönetim etkinliğinin artırılması hedeflenmektedir.

Şişecam Topluluğunda Risk Yönetimi:

Şişecam Topluluğu'nda risk yönetimi faaliyetleri kurumsal risk yönetimi prensipleri esas alınarak sürdürülmekte, bütünsel ve proaktif bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Topluluk, gerek küresel gelişmelerin yarattığı belirsizlikleri daha etkin yönetebilmek, gerekse keskin iç ve dış rekabet ortamında paydaşlarına sağladığı risk güvencesini sürdürmek amacıyla, risk yönetimi süreçlerinin etkinliğini artırmaya odaklanmıştır.

Bu doğrultuda, kurumsal risk yönetimi anlayışı kapsamında belirlenen, önceliklendirilen ve risk iştahı doğrultusunda eylem planlarına bağlanan risklerin yönetimi için önceki yıllarda olduğu gibi Topluluk genelinde iletişim ve koordinasyon faaliyetlerine ağırlık verilmekte, teknolojik imkânlar kullanılmakta, sürecin sağlıklı izlemesini sağlayacak olan raporlamalar da yine mevzuata uygun şekilde sürdürülmektedir.

Şişecam Topluluğu'nda İç Denetim:

Topluluğumuzda uzun yıllardır sürdürülen iç denetim faaliyetlerinin amacı, Topluluk şirketlerinin sağlıklı bir şekilde gelişmesine ve uygulamada birlik ve beraberliğin sağlanmasına yardımcı olmak, faaliyetlerin iç ve dış mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini ve düzeltici tedbirlerin zamanında alınmasını sağlamaktır. Anılan amaç doğrultusunda, Topluluğun yurt içi ve yurt dışı kuruluşları bünyesinde süreklilik arz edecek şekilde denetim çalışmaları yapılmaktadır.

İç denetim çalışmaları Yönetim Kurulu tarafından onaylanan dönemsel denetim programları kapsamında yürütülmektedir. Denetim programları oluşturulurken risk yönetimi çalışmalarından elde edilen sonuçlardan da faydalanılmakta, diğer bir deyişle “risk odaklı denetim” uygulamaları hayata geçirilmektedir.

17. Personel ve İşçi Hareketleri, Toplu Sözleşme Uygulamaları ve Çalışanlara Sağlanan Haklar

Şişecam, çağdaş yönetim anlayışı, yasalar ve standartlar çerçevesinde teknolojik değişim ve gelişmeler doğrultusunda çalışma ortam ve koşullarını sürekli iyileştirmeyi, çalışanlarını ve ilişkide bulunduğu tüm tarafları bilgilendirmeyi hedeflemektedir.

Bu kapsamda, Topluluk çalışanlarına ücrete ilave olarak ikramiye, yakacak yardımı, izin harçlığı, bayram harçlığı, eğitimi teşvik, yemek, evlenme, bireysel emeklilik katkı payı, doğum, ölüm, ulaşım gibi menfaatler sağlanmaktadır. Ayrıca, mevcut yasalarda öngörülen koşulları sağlayan çalışanlara kıdem ve ihbar tazminatı ödenmektedir.

Bu dönemde, yurtiçi ve yurtdışı kuruluşlarımızla ilgili olarak toplu sözleşme uygulamaları aşağıdaki gibidir:

Topluluğumuzun yurtiçi kuruluşlarında;

- 17 Ocak 2019 tarihinde başlayan, 26. Dönem Cam Grup toplu iş sözleşmesi görüşmeleri 28 Mart 2019 tarihinde anlaşma ile sonuçlanmıştır. Toplu iş sözleşmesi 1 Ocak 2019-31 Aralık 2021 tarihleri arasında 3 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır.
- 17 Ocak 2019 tarihinde başlayan, Şişecam Otomotiv A.Ş. toplu iş sözleşmesi görüşmeleri 28 Mart 2019 tarihinde anlaşma ile sonuçlanmıştır. Toplu iş sözleşmesi 1 Ocak 2019-31 Aralık 2021 tarihleri arasında 3 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır.
- 17 Ocak 2019 tarihinde başlayan, Şişecam Elyaf San. A.Ş. toplu iş sözleşmesi görüşmeleri 28 Mart 2019 tarihinde anlaşma ile sonuçlanmıştır. Toplu iş sözleşmesi 1 Ocak 2019-31 Aralık 2021 tarihleri arasında 3 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır.

Topluluğumuzun yurtdışı kuruluşlarından;

- Düzcem Grubuna ait bağlı ortaklıklarımızdan Macaristan'da kurulu Richard Fritz Kft Aszod fabrikası işyeri toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde 12 Mart 2019 tarihinde anlaşma sağlanmıştır. Toplu iş sözleşmesi 1 Mart 2019-28 Şubat 2020 tarihleri arasında yürürlükte kalacaktır.
- Düzcem Grubuna ait bağlı ortaklıklarımızdan Romanya'da kurulu Glasscorp S.A. işyeri toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde 14 Şubat 2019 tarihinde anlaşma sağlanmıştır. Toplu iş sözleşmesi 1 Şubat 2019-31 Ocak 2020 tarihleri arasında yürürlükte kalacaktır.
- Bulgaristan'da kurulu Trakya Glass Bulgaria EAD, Sisecam Automotive Bulgaria EAD ve Paşabahçe Bulgaria EAD işyerleri toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde 12 Temmuz 2019 tarihinde anlaşma sağlanmıştır. Toplu iş sözleşmeleri 1 Temmuz 2019-30 Haziran 2021 tarihleri arasında 2 yıl süre ile yürürlükte kalacaktır.
- Yurtdışı iştiraklerimizden Cam Ev Eşyası Grubu'na bağlı Rusya'da kurulu OOO Posuda Fabrikası ile Rusya Proofkom Sendikası arasında yürütülen yeni dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde 6 Ağustos 2019 tarihinde 2 yıl yürürlük süreli olarak anlaşma sağlanmıştır. Toplu iş sözleşmesi 1 Ocak 2019-31 Aralık 2020 tarihleri arasında 2 yıl süre ile yürürlükte kalacaktır.

18. Üst Düzey Yöneticilere Sağlanan Faydalar

Yönetim Kurulu üyelerine sağlanan her türlü hak, menfaat ve ücretler Esas Sözleşmede belirtildiği üzere her yıl Genel Kurul’ca saptanmaktadır. Şirket’in 8 Mart 2019 tarihinde yapılan 2018 Yılı Olağan Genel Kurul toplantısında, Yönetim Kurulu Üyeleri’ne ödenecek aylık ücretler belirlenerek kamuya açıklanmıştır.

Yönetim Kurulu Üyelerine ve üst düzey yöneticilerin ücretlendirme esasları yazılı hale getirilmiş ve Şirket’in Kurumsal İnternet Sitesinde de yayınlanmıştır.

Şirket Genel Müdürü, CFO'su ve diğer Üst Düzey Yöneticilerine ciro, karlılık ya da diğer temel göstergelere doğrudan endeksli, teknik anlamda prim olarak mütalaa edilebilecek herhangi bir ödeme yapılmamaktadır. Şirket Genel Müdürü, CFO ve diğer Üst Düzey Yöneticilerine maaş, ikramiye, sosyal yardım gibi nakdi ödemelerin yanı sıra, Yönetim Kurulumuzca Şirket’in faaliyet hacmi, Şirket faaliyetinin niteliği ve risklilik düzeyi, sevk ve idare edilen yapının büyüklüğü ve faaliyet gösterilen sektör gibi kriterler dikkate alınarak belirlenen ve enflasyon, genel ücret ve Şirket karlılık artışları gibi göstergeler göz önünde bulundurulmak suretiyle, duruma göre artırılarak veya artırılmaksızın yılda bir defaya mahsus olmak üzere, jestiyon ikramiyesi adı altında bir ödeme de yapılmaktadır. Ayrıca, Şirket Üst Düzey Yöneticilerine gayri nakdi olarak da makam aracı tahsis edilmektedir. Bu kapsamda, yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilerine ücret politikası çerçevesinde yapılan ödemeler toplamı, finansal tablo dipnotlarımızda kamuya açıklanmaktadır.

Yönetim Kurulu üyelerine ve yöneticilere borç ve kredi verilmemekte, üçüncü bir kişi aracılığıyla şahsi kredi adı altında kredi kullandırılmamakta veya lehine kefalet gibi teminatlar verilmemektedir.

19. Diğer Hususlar

Dönem içerisinde ilişkili taraflarla gerçekleştirilen işlemlere ilişkin açıklamalar, aynı tarihte kamuya açıklanan finansal tabloların 37 numaralı dipnotunda detaylı olarak sunulmuştur.